

**PIIETE OOPERIST „MASEPA“, Vasakul: V. Veikat (Masepa) ja pr. Tiedeberg (Maria). Paremal: K. Viitol (Kotšubel).**

Elle tolmunud eelpeaproovi viisid Tšaikovski võimsad heled ja Puškini „Poltava“ tekst kuulajad aega, miljal vana kaval Ukraina hetman Masepa reetis tsari ja võitis noorukese tütarlapsesüdame.

Oleme oma lehes juba varemalt kirjeldanud ooperi sisu, mis seekord on helldesse valitud ajalooline tüde. Ukraina hetman Masepa teeskles ustavust tsar Peeter Suurele, kes teda pimesti usaldas. Olles enam kaval kui julge, Masepa kohkies kava, ja omas ille minnes Karl XII poole vaid paar tuhat kasakat-poolhoidjat. Poltava lahing lõpetas Kaarli võidusarja ja illes temaga põgenes ka Masepa Türgimaale.

Sel ajaloolisel taustal peegelduvad armastuse- ja kättemaksuhintriigid. **Koor neiu armastab rauka.**

Masepa, juba 64-aastane, kuid uljas sõjamees, võidab kuhuse mehe kavaltusega ülemkohtunik Kotšubel noorukese tütre Maria armastuse. Masepa kosmise ühikab Kotšubel pilkavalt tagasi, mis teeb Masepast ta vaenlase. Maria hülgab isa ja ema ning järgneb mehele, keda ta armastab. Suutmata taluda sellist häbi, olusustab Kotšubel teatada tsaarile Masepa reetmise kavatsusist. Kuid tsaar ei usu teda ja annab Kotšubelile ühes ta kaaslase polkovnik Iskra Masepa kätte, lubades neid hukata. Masepa kättemaks on täielik.

Maria tunneb vana armastaja lähene mist, tunnetab ta õiget iseloomu ning Masepa hiljgimise puhul pimeneb ta vaim täielikult. **Peatõhk meelolulisele küljale.**

Ooperi lavastaja Elmo Uudi toonitab, et nii tema kui ka muusikajuhhi V. Neer oli on pedantseilt pidanud kinhi meeloluliseilt küljelt. Ooper ei ole üksnes laulmiseks, vaid ka kaasakiskivate elamuste edrstandimiseks. Orkester on siin meeloluhorkester. Iga noot elab, ühtlasi on „Masepas“ peetud karmilt kinhi õigest aktiseerimisest. Rõhk on asetatud õigete silbile ja seda lasegi nootide arvel. Seekord kuulame laval laulduna õiget eesti keelt, mitte pikkade nootidega valesit rõhutatud keelt. **Kooselatud suurenenu.**

„Masepa“ esietendusel 10. septembril mängib „Estonia“ orkester juba 49-mehehelses kooselus, mis tähendab 16 mängijat lisaks. Koori moodustab 40 inimest, stalistie on 20. Poltava lahingu pantoniimist võtab osa 34 meest. **Kui veel lisada juure, et „Masepas“ on uued kostüümid, mis koos dekoratsioonidega maksid tmmarguvalt 3000 krooni, saame etekujutuse selle ooperi suurejoonelisusest.**

**Kuidas ta on!**  
Eelpeaproovil saab kordvraist häireist (tagasivõtmine, režimärkused, muusikajuhhi nõuanded) hoolimata siiski teatava düdi esilejõudmisele tugevast teosest.

Lavastus paetub eriti valgustus-efektidelt. Poltava lahingu pantoniim tehivale hippudega on valgustuse käsitleht meil seniolenatu. Uus valgustusseade osutab juba siin oma teeneld.

Koostitud ooperis seinähitamatu hiligusega. Ukraina aadlikud hiligavad brokadist, sidist ja samelist rõivastes. Nat. Mei on need töötanud välja vana de Eravõitide põhjal, milliseist ilhe taal riigirahamatukogu dir. G. Neyli.

Tantsu on „Masepas“ kaks: temperamentne hopak, milles esinevad Ada Ah, D. Anvelt, B. Blinoff, M. Granberg, V. Haagus, EMI Eskola, H. Paltang ja V. Vassiljeva.

Uudne on Poltava lahingut kujutav pantoniim ja la Joositi-halileit. Smitseis ja punaseis trikoodes sõjaväerühmade vahel toimub pantoniimlik lahing, mil-da saadavad valgustusefektid. Pajutit on looriga publikust eraldatud laval näha üksnes valgustus tehivvat punast või sinist lippu.

**Kes mängivad?**  
Vootele Veikat traagilis-kuratiikku maskiga on tõeline uljas ja mehine reallik, Ukraina kumareveihne hetman Masepa, kelle mahe ja võimas bariton val-lutab noore Maria.

Maria suur osa laulab Olga Tiedeberg. Kitisime, mis ta ise oma osast arwab. „Mänguline osa,“ arwab primadonna. „Palju varjundeid. Selles osas on võimalus end jelda. Pinev tunnele

skaalale esimesest pildist viimaseini.“  
„Milline sisseen on teil õnnestunud?“  
„Seda on mul endal raske teada. Kõ-neldakse, et viimases pildis olen parim.“  
Olga Tiedebergi dubleerib Elis Vaarman, kelle kevadine esinemine „Tos-cas“ kujunes paljutõdavaks.  
Ljubovi Jaulis Niina Loona ning selles õnnetu ja kättemaksuhimulise ema osas kõias ta hääl eelpeaproovil võim-salt ja tugevalt.

Maria isa, ülemkohtunik Kotšubel osa, laulab K. Viitol, keda hiljem asendab uus ooperijõud A. Raukas.  
Masepa sekretäri Orlikit laulab J. Viillard, kes viimasel ajal sageli launud solistina. Iskra, Kotšubel kaas-lane, osas debüteerib ooperis Tartu „Vanemuisest“ tulnud R. Alari. Purjus kasaka osa on antud H. Viiraldile.  
Tantsud R. Olbreit, koorijuhhi Tihh Tamm, a, dekor. V. Haas, tõlkis Maimu Tammerald.

Misro.

- 100 1158
- 94 1156
- 95 1155
- 97 1153
- 90 1153
- 96 1150
- 97 1148
- 97 1148
- 99 1146
- 98 1146
- 19 1145
- Urban
- 18 1136,
- H. Pent
- a 1131,
- 29 jne.
- arekor-
- asti re-
- 394, J.
- baptils-
- libers,
- Tartu
- Priliko
- kl. —
- Eksooli
- 3452,
- Kont)
- 4) I.
- Pet-
- 2.
- Iljel, 7